

MARKUS

1:12-20

Jezus wordt beproefd, verkondigt Gods Koninkrijk en roept Zijn eerste discipelen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/markus/1-12-20

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Markus als snel en handelingsgericht evangelie	3 min	4
2	Jezus' doop en beproeving in de woestijn	3 min	5
3	Beproeving als training voor geestelijke strijd	2 min	7
4	God stelt grenzen aan verzoeking	3 min	8
5	Bidden om verlossing uit verzoeking	2 min	10
6	De stijlfiguur van beperkte ontkenning	3 min	11
7	Verzoeking is onvermijdelijk maar te overwinnen	3 min	13
8	Veertig dagen tussen de wilde dieren	2 min	15
9	Jezus herhaalt en vervult Israëls geschiedenis	4 min	16
10	Jezus neemt de verkondiging van Johannes over	2 min	18
11	De tijd voor Gods Koninkrijk is vervuld	3 min	19
12	Daniëls tijdlijn voor het komende Koninkrijk	3 min	21
13	De boodschap en de opdracht van het Evangelie	2 min	22
14	Galilea ontvangt het voorzegde licht	2 min	24

15	De wonderbare visvangst en Petrus' reactie	4 min	25
16	Petrus beseft zijn zonde tegenover Jezus	2 min	27
17	De roeping als ooggetuigenverslag	2 min	28
18	Alles achterlaten om Jezus te volgen	3 min	29
19	Bezittingen als eigendom van Christus beheren	3 min	31
20	Gewone vissers worden geestelijke leiders	3 min	32
21	Jezus maakt vissers tot vissers van mensen	3 min	34
22	Wereldlijk werk als voorbereiding op bediening	3 min	35
23	God vormt leiders door hun eerdere beroep	3 min	37
	Om verder te lezen		38

1

Markus als snel en handelingsgericht evangelie

We kijken opnieuw naar het Evangelie van Markus en we zijn nog steeds in hoofdstuk 1. We hebben één bijeenkomst gehad waarin we, na onze inleiding op het boek, daadwerkelijk begonnen zijn het materiaal door te nemen. We zijn toen tot en met de eerste elf verzen gekomen. Korter geleden heb ik in een andere setting lesgegeven over de parallelle gedeelten van dit materiaal in Lukas. Ik geef nu, denk ik, al bijna een jaar wekelijks Bijbelstudie uit het boek Lukas. Over Mattheüs heb ik vaker lesgegeven dan over enig ander Evangelie in de Bijbel. Want, ik weet het niet, ik denk dat Mattheüs misschien wel mijn favoriet is. Ik weet het niet zeker. Ik houd vooral van Mattheüs en Lukas, omdat daarin veel van het onderwijs van Jezus staat.

Maar in Markus staat dat niet. Markus verwijst vaak naar het onderwijs van Jezus en naar de indruk die het gezag van Zijn onderwijs op de mensen maakte, maar Markus bevat niet zoveel voorbeelden van Jezus' onderwijs. Markus is voornamelijk gewoon het verhaal van wat Jezus deed, met hier en daar een voorbeeld van Zijn onderwijs. Lukas en Mattheüs bevatten daarentegen allebei lange redevoeringen van Jezus, die soms meerdere hoofdstukken met alleen maar onderwijs beslaan. Ik beschouw Markus misschien wel als een inleiding tot Jezus. Misschien is het het eerste boek dat een christen zou moeten lezen wanneer hij pas christen is geworden, gewoon om het verhaal snel te leren kennen.

Het is een verhaal dat snel voortgaat. Een van de kenmerken van het Evangelie van Markus is zelfs het herhaalde gebruik van het woord 'onmiddellijk'. We zijn het al een keer tegengekomen, in vers 10, toen Jezus gedoopt werd:

En meteen toen Hij uit het water opkwam, zag Hij de hemelen scheuren en de Geest als een duif op Zich neerdalen.

MARKUS 1:10

Nu zullen we het woord ‘onmiddellijk’ vaak tegenkomen in het gedeelte dat voor ons ligt. In vers 12 staat:

En meteen dreef de Geest Hem uit, de woestijn in. En Hij was daar in de woestijn veertig dagen en werd verzocht door de satan; en Hij was bij de wilde dieren, en de engelen dienden Hem. En nadat Johannes overgeleverd was, ging Jezus naar Galilea en predikte het Evangelie van het Koninkrijk van God, en Hij zei: De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie.

MARKUS 1:12-15

2

Jezus' doop en beproeving in de woestijn

Na de doop van Jezus begint Hij niet onmiddellijk te prediken, maar gaat Hij eerst veertig dagen de woestijn in. Wanneer Hij daarna uit de woestijn komt, predikt Hij. Omdat Markus het verhaal sneller vertelt en over veel zaken minder bijzonderheden geeft, geeft hij vrijwel geen enkele bijzonderheid over de veertig dagen die Jezus in de woestijn doorbracht. Zowel Mattheüs als Lukas noemen juist afzonderlijk de drie specifieke verzoeken waarmee satan tot Jezus kwam, en de antwoorden die Jezus daarop gaf. Markus gaat daaraan voorbij, maar hij gaat niet voorbij aan het feit dat er verzoeken waren.

Markus vertelt ons wel dingen die belangrijk zijn, en dat zijn blijkbaar de aspecten die hij het belangrijkste vindt. Een daarvan is dat deze verzoeken onmiddellijk na Zijn doop plaatsvonden. Zijn doop hield niet alleen in dat Hij in water gedoopt werd. Je herinnert je misschien dat de Geest in de gedaante van een duif op Hem neerdaalde. Daarom werd Hij bij die gelegenheid ook gedoopt in de Heilige Geest. Onmiddellijk daarna gaat Hij een tijd van zware beproeving in. Dat is wat het woord ‘verzoeking’ betekent. Het Griekse woord betekent beproeving.

Hij werd aan een beproeving onderworpen vlak nadat Hij gedoopt was en in wezen formeel aan Zijn openbare bediening was begonnen. Volgens het Evangelie van Lukas was Jezus op dat moment ongeveer dertig jaar oud. Jezus' hele leven duurde slechts ongeveer drieëndertig of vierendertig jaar. Toch slaan we dertig van die drieëndertig of vierendertig jaar zonder commentaar over. De bediening begint met de doop van Jezus.

We zien hier dus de officiële start van Jezus' bediening. We zien dat Hij gedoopt wordt in de Heilige Geest. Daardoor ontving Hij de kracht voor Zijn bediening, zoals Zijn discipelen die later ook zouden ontvangen, en zoals zelfs wij die ontvangen. Bij Jezus' doop gebeurde nog iets anders. De stem uit de hemel zei:

En er kwam een stem uit de hemelen: U bent Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb!

MARKUS 1:11

Jezus ontving kracht door de komst van de Geest. Hij werd door Zijn Vader bevestigd en daardoor ongetwijfeld ook sterk bemoedigd, naast het feit dat Hij kracht ontving. Nu moet Hij, na al die positieve bemoediging en kracht, een tijd van beproeving ingaan. En die beproeving was behoorlijk zwaar.

Wanneer ik zeg dat Hij die tijd moest ingaan, bedoel ik dat het geen toeval was. Het was niet zo dat Hij van het juiste pad afweek en vervolgens merkte dat Hij in verzoeking terechtgekomen was. Er staat in Markus juist uitdrukkelijk dat de Geest Hem ertoe aandreef, dat de Geest Hem de woestijn indreef. De Heilige Geest, Die bij Zijn doop op Hem gekomen was en Hem kracht had gegeven, leidde Hem nu.

Het is interessant dat het parallelle gedeelte in Lukas 3 ons vertelt dat Jezus door de Geest de woestijn in werd geleid. Daar wordt de verzoeking uitvoerig beschreven. Vervolgens staat er na de verzoeking dat Jezus uit de woestijn terugkeerde, vervuld en bekrachtigd door de Heilige Geest. De kracht van de Geest op Hem was blijkbaar toegenomen als gevolg van deze tijd van beproeving.

3

Beproeving als training voor geestelijke strijd

Als we ons afvragen waarom beproeving of verzoeking nodig is, denk ik dat dit een deel van het antwoord is: ze stelt ons niet alleen op de proef, maar bereidt ons ook voor.

We leren noodzakelijke dingen in de strijd. David zei:

Geloofd zij de HEERE, mijn rots, Die mijn handen leert de strijd,
mijn vingers de oorlog.

PSALMEN 144:2

Over het volk Israël wordt gezegd dat God, toen het uit Egypte kwam en uiteindelijk het beloofde land binnenging, niet alle Kanaänieten voor Israël uit het land verdreef. Dat staat, geloof ik, in Jozua, of misschien in een van de eerste hoofdstukken van Richteren. Hij liet er enkelen in het land achter, zodat latere generaties die niet bij deze oorlog betrokken waren geweest, de gelegenheid zouden krijgen om oorlog te leren voeren. God laat met opzet vijanden in het leven van Israël over, zodat zij niet vergeten hoe ze oorlog moeten voeren. Leren strijden is iets wat God wil dat wij doen.

Jezus zou waarschijnlijk drieënhalf jaar lang een openbare bediening verrichten waarin Hij rechtstreeks de confrontatie aanging met de machten van de duisternis. Nog voordat dit hoofdstuk voorbij is, krijgt Hij te maken met mensen die door demonen bezeten zijn. Zij dagen Hem uit en verstoren de samenkomsten waarin Hij predikt, en Hij moet daarmee afrekenen. Gedurende Zijn hele bediening confronteert Hij de duivel en rekent Hij met hem af. Het begint met deze beproeving, waarin Hij uit ervaring enkele listen van de duivel leert kennen en leert waarop Hij kan terugvallen.

Zoals je waarschijnlijk weet doordat je Mattheüs en Lukas hebt gelezen, viel Jezus in hun verslagen van juist deze verzoeking altijd terug op het Woord van God. Telkens wanneer de duivel Hem verzocht iets te doen, zei Jezus:

‘Er staat geschreven.’ En Hij viel terug op de kracht en het gezag van het Woord van God. Nadat Hij dat had geleerd, leefde Hij de rest van Zijn leven en voerde Hij de rest van Zijn strijd in onderwerping aan het Woord van God. Dit was, denk ik, Zijn eerste basistraining in geestelijke strijd. Het was ook een tijd om Hem te beproeven en te zien of Hij geschikt zou blijken voor Zijn opdracht. Dat was de bedoeling van de Heilige Geest. De Heilige Geest dreef Hem de woestijn in om verzocht te worden.

4

God stelt grenzen aan verzoeking

Wanneer je door de duivel verzocht wordt, moet je volgens Jakobus weliswaar niet zeggen:

Ik word door God verleid.

maar het kan inderdaad Gods wil zijn dat je verzocht wordt. De duivel is degene die beproeft. Maar uit het boek Job weten we dat de duivel Gods volk niet kan beproeven en hun leven niet kan binnendringen zonder Gods toestemming. God had een beschermende omheining rond Job geplaatst. En als Hij er een rond Job had geplaatst, dan heeft Hij er zeker ook een rond ons als kinderen van God geplaatst. satan klaagde bij God dat hij Job op geen enkele manier kon aanvallen.

Blijkbaar besloot God bij Zichzelf dat het tijd was dat Job een aantal beproevingen onderging. Daarom gaf Hij de duivel toestemming om een paar dingen te doen, maar Hij legde de duivel duidelijke beperkingen op:

Tot hier en niet verder.

Job werd daardoor aan behoorlijk zware beproevingen onderworpen, en hij doorstond die beproevingen. Daarna kwam de duivel toestemming vragen om hem nog zwaarder te beproeven, en God gaf satan daadwerkelijk toestemming om Job nog zwaardere beproevingen te laten ondergaan. Maar opnieuw legde Hij hem beperkingen op.

In het leven van deze man van God zien we wat er werkelijk gebeurt wanneer we verzocht worden en wanneer we beproevingen ondergaan. En ik denk dat dit voor ons misschien een van de belangrijkste lessen uit het boek Job is. Wat er gebeurt, is dat de duivel ons uit boosaardigheid kwaad wil doen, maar dat God het ten goede bedoelt. God zal de verzoeking afmeten. God is niet Degene Die daadwerkelijk verzoekt, maar Hij is Degene Die toestaat dat de verzoeking plaatsvindt. Je wordt nooit verzocht, behalve wanneer God toestaat dat je verzocht wordt.

Dat zou bemoedigend moeten zijn wanneer je te maken krijgt met beproevingen, lijden en allerlei moeilijkheden. Die maken ongetwijfeld allemaal deel uit van wat de duivel probeert te gebruiken om je te breken, je te verderven en je te ontmoedigen. Maar in ons leven moet de aandacht niet gericht zijn op wat de duivel doet. We beseffen immers dat de duivel zich niet eens met ons zou kunnen bezighouden als God op dit moment niet wilde dat wij zoiets zouden doorstaan.

Zelfs toen Job door toedoen van de duivel leed, zei hij:

En hij zei: Naakt ben ik uit de buik van mijn moeder gekomen en naakt zal ik daarheen terugkeren. De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam van de HEERE zij geloofd!

JOB 1:21

Hij zei niet:

De Heer geeft en de duivel neemt weg.

Hij zei:

De Heer geeft en de Heer neemt weg. Gezegend is de naam van de Heer.

Job richtte zijn aandacht niet op de duivel. Misschien wist hij niet eens van de duivel af. We weten niet hoeveel Job geweten kan hebben. Maar we weten dat Job overwon door zich op God te richten en niet op de duivel, omdat Job genoeg wist om te weten dat God soeverein was. Dat moeten wij ook weten.

5

Bidden om verlossing uit verzoeking

De verzoeking van Jezus was het gevolg van Gods soevereine leiding in Zijn leven. Vanaf dat moment zou Jezus altijd door de Heilige Geest geleid worden, en soms, zoals in dit geval, in een beproeving worden geleid. In verband hiermee denk je misschien aan die regel uit het gebed des Heeren dat Jezus onderwees, waarin wij moeten bidden:

En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.

MATTHEÛS 6:13

Dat wil zeggen: wij zouden bidden dat we niet in verzoeking worden geleid. Het gebed zelf doet vermoeden dat God mensen in verzoeking zou kunnen leiden als wij Hem niet baden dat niet te doen. Als God nooit iemand in verzoeking zou leiden, zou het niet nodig zijn om te bidden dat Hij dat niet doet. Want als het niet een van Zijn handelingen was, zou Hij het niet doen, of wij Hem nu vroegen het niet te doen of niet. Maar er zit meer achter. Als God ons in verzoeking wilde leiden, waarom zouden wij Hem dan vragen dat niet te doen? Waarom zegt Jezus:

Hij zei tegen hen: Wanneer u bidt, zeg dan: Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo ook op de aarde. Geef ons elke dag ons dagelijks brood. En vergeef ons onze zonden, want ook wij vergeven aan iedereen die ons iets schuldig is. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.

LUKAS 11:2-4

Het antwoord is volgens mij te zien in het feit dat dit niet het volledige verzoek is. Dat is de helft ervan. De andere helft is:

Maar verlos ons van de boze.

Om te begrijpen waarvoor Jezus ons zegt te bidden: Hij bidt niet dat wij niet verzocht zullen worden. Hij bidt dat wij niet alleen beproefd zullen worden, maar ook met goed gevolg door de beproeving heen gebracht zullen worden, dat wij van de boze verlost zullen worden.

6

De stijlfiguur van beperkte ontkenning

Er is een stijlfiguur die we in de Schriften zullen aantreffen, vooral in het Nieuwe Testament, maar ook in het Oude Testament. Mij is verteld dat die de beperkte ontkenning wordt genoemd. Het is een idioom. Iemand sprak mij hier eens op aan en zei: ‘Waar kan ik online informatie vinden over de beperkte ontkenning?’ Ik heb wat gezocht en kon er helemaal niets over vinden. Dus misschien heet het niet de beperkte ontkenning, maar het moet wel iets heten, want het bestaat. Als het nog geen naam heeft, noem ik het de beperkte ontkenning.

Eigenlijk hoorde ik die term jaren geleden van een oudere leraar, dus ik nam aan dat hij ermee bekend was. Hij zei dat deze stijlfiguur een beperkte ontkenning wordt genoemd. Hij had het niet over de passage waar ik het nu over heb. Misschien heet het niet zo, maar ik weet niet of het een andere naam heeft, dus blijkbaar kan het nog een naam krijgen. Ik ga het een beperkte ontkenning noemen.

Wat bedoel ik met die term? Het is een formulering waarin wordt gezegd: ‘Niet iets, maar iets anders’—niet A, maar B. Zo is het in de tekst verwoord: niet dit, maar dat. Toch betekent het in de context duidelijk: niet alleen A, maar ook B.

Jezus zei:

Werk niet om het voedsel dat vergaat, maar om het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven, dat de Zoon des mensen u geven zal; want Hem heeft God de Vader verzegeld.

JOHANNES 6:27

Hij verbood mensen duidelijk niet om een baan te hebben en zo hun brood te verdienen. Als je alleen de ene helft neemt zonder de andere, dan zei Hij inderdaad:

Werk niet voor voedsel dat vergaat.

Ik heb sekten gekend die zelfs zover gingen dat ze zeiden dat het verkeerd is om een baan te hebben, omdat Jezus zei:

Werk niet voor voedsel dat vergaat.

Maar dat was niet de volledige uitspraak. Het is: 'Doe dit niet, maar doe dat.' De betekenis is duidelijk: 'Werk niet alleen voor het voedsel dat vergaat; werk ook voor het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven.' Dat zou een voorbeeld zijn van wat ik een beperkte ontkenning noem: niet dit, maar dat.

Jezus zei:

Denk niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde;
Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.

MATTHEÛS 10:34

Maar bracht Jezus dan geen vrede? Natuurlijk deed Hij dat wel, en op andere plaatsen zei Hij dat ook. In Johannes 16, vers 33, zei Hij:

Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat u in Mij vrede zult hebben. In de wereld zult u verdrukking hebben, maar heb goede moed: Ik heb de wereld overwonnen.

JOHANNES 16:33

Jezus kwam beslist om vrede te brengen. Waarom zei Hij dan:

Denk niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen. Ik ben niet gekomen om vrede te brengen. Ik ben gekomen om een zwaard te brengen.

Het is een beperkte ontkenning. Hij zegt: 'Denk niet dat Ik alleen gekomen ben om vrede te brengen, maar Ik ben ook gekomen om een zwaard te brengen.'

Je denkt dat de Messias alleen maar een vredebrenger gaat brengen. Dat breng Ik, maar niet alleen dat. Je kunt maar beter op meer voorbereid zijn dan alleen dat. Denk niet dat Ik hier alleen ben om vrede te brengen. Ik breng ook een zwaard. Er staan veel van zulke uitspraken in de Schrift en in het onderwijs van Jezus.

7

Verzoeking is onvermijdelijk maar te overwinnen

Ik geloof dat dit verzoek in het gebed des Heeren een beperkte ontkenning is.

En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot
in eeuwigheid. Amen.

MATTHEÛS 6:13

Volgens mij betekent het: 'Leid mij niet alleen in verzoeking, maar leid mij er ook weer uit. Verlos mij er ook uit.' Ik kan als een gegeven aannemen dat ik in verzoeking zal worden geleid. Jezus werd dat ook.

Elders zei Jezus aan het begin van het zeventiende hoofdstuk van Lukas tegen Zijn discipelen:

Het is onmogelijk dat er geen struikelblokken komen.

LUKAS 17:1

Wat zijn struikelblokken? Het zijn verzoekingingen om ten val te komen. Hij zei dat dit onvermijdelijk is. Hij zei:

Maar wee hem door wie zij komen.

LUKAS 17:1

maar Hij zei dat het onvermijdelijk is dat ze komen. Je kunt dus beslist niet bidden dat God niet zal toelaten dat er ook maar enig struikelblok is. Jezus zei dat ze onvermijdelijk zijn. Ze liggen op de weg. Ze maken deel uit van het pad. Ze maken deel uit van de training. Je zult verzoeking meemaken.

Maar bedenk dat Paulus in 1 Korinthe 10:13 zei:

Meer dan een menselijke verzoeking is u niet overkomen. En God is getrouw: Hij zal niet toelaten dat u verzocht wordt boven wat u aankunt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven om die te kunnen doorstaan.

1 KORINTHE 10:13

Wat zegt Paulus daar? Hij zegt dat je verzocht zult worden, maar dat God niet zal toelaten dat je zwaarder wordt verzocht dan Hij en jij samen kunnen overwinnen. In je eentje kun je het niet overwinnen, maar met Hem kun je dat wel. Dus bid je:

Vader, leid me niet alleen in verzoeking, maar als U me eenmaal in de situatie hebt gebracht waarin ik op de proef word gesteld, haal me er dan zonder kleerscheuren weer uit. Verlos me van de boze.

Dat bidden we dus, hoewel we weten dat we verzocht zullen worden en dat we zelfs binnen de wil van God met verzoeking en beproevingen te maken zullen krijgen. Adam en Eva kregen daarmee te maken. Het was God Die de slang in de hof plaatste. De slang kwam daar niet binnen toen God even niet keek. De Bijbel zegt dat God de slang geschapen heeft. En waar plaatste Hij hem? Daar waar Adam en Eva waren. Waar was dat in vredesnaam voor? Om hen te beproeven, daarom. God wilde dat ze beproefd werden.

Eva werd beproefd en Jezus werd beproefd. Beiden kregen, zo lijkt uit de tekst, met drie verschillende verzoeking te maken. Waar Eva faalde, slaagde Jezus. Hij doorstond de beproeving waarin Eva faalde. Een beproeving kan twee uitkomsten hebben. Je kunt als Eva zijn en falen. Je kunt als Jezus zijn en slagen.

Het is goed dat Jezus slaagde. Niet alleen omdat Hij onze Zaligmaker niet had kunnen zijn als Hij gefaald had, maar ook omdat het ons laat weten dat die mogelijkheid bestaat. Als Jezus de beproeving nooit had doorstaan, zouden we niet weten dat het mogelijk was, want vóór Hem had niemand anders dat ooit gedaan. Hij is de Enige Die ooit met succes de verzoeking van de vijand heeft overwonnen. En zo komt Hij daaruit tevoorschijn: bekrachtigd, beproefd en gereed om in actie te komen.

8

Veertig dagen tussen de wilde dieren

We krijgen hier niet alle bijzonderheden van de verzoeking te horen. Blijkbaar vond Markus niet dat hij daarop de nadruk moest leggen. Hij was veertig dagen in de woestijn en werd door satan verzocht. Interessant genoeg vertelt Markus ons — en de andere evangeliën nemen niet de moeite dat te doen — dat Hij bij de wilde dieren was. Ik weet niet of dat wil zeggen dat we hier al iets van Zijn goddelijke voorrechten beginnen te zien, doordat Hij tussen wilde dieren kon leven zonder letsel op te lopen.

We weten dat Hij ooit op een wilde ezel reed. Als je het veulen van een ezel neemt en er iemand op zet, zal het hem er normaal gesproken meteen afwerpen. Je moet zo'n dier eerst africhten voordat iemand erop kan rijden. Maar de Bijbel zegt dat Hij op Palmzondag op een onafgericht ezelsveulen Jeruzalem binnenreed. We weten dus dat Hij een wild dier aankon. We denken bij ezels niet aan wilde dieren, maar ze zijn wild totdat ze afgericht zijn.

Sommigen menen dat de mededeling dat Hij bij de wilde dieren was ons vertelt dat Jezus ze als gezelschap had, hoewel de meeste mensen in zo'n situatie gevaar zouden lopen. Misschien zoiets als Sint Franciscus van Assisi. Maar ik denk dat Markus waarschijnlijker probeert te zeggen dat Jezus Zich in een gevaarlijke situatie bevond. Jezus was natuurlijk sterfelijk. In die tijd leefden er luipaarden in die woestijn. In die tijd leefden er beren in die woestijn. Enkele eeuwen eerder, in de tijd van Simson en David, leefden er leeuwen in die woestijn, maar tegen de tijd dat Jezus kwam, waren die verdwenen. Er waren echter nog steeds luipaarden, beren en andere vleeseters.

Jezus bracht daar veertig dagen tussen die dieren door. We weten niet of Hij met ze in aanraking is gekomen, maar Markus lijkt onder de indruk van het feit dat dit een plaats was waar wilde dieren leefden en dat Jezus daar Zijn tijd doorbracht. Hoelang? Veertig dagen. Waarom veertig dagen? Het is een van de weinige bijzonderheden die Markus ons vertelt, dus moet het voor hem belangrijk zijn.

9

Jezus herhaalt en vervult Israëls geschiedenis

Veel mensen denken dat de veertig dagen die Jezus in de woestijn doorbracht, de veertig jaar vertegenwoordigen die de Joden, de Israëlieten, in de woestijn doorbrachten nadat ze uit Egypte waren gekomen. De evangelienschrijvers, in elk geval Mattheüs en waarschijnlijk ook anderen, zien het leven en de bediening van Jezus als een soort herhaling van de geschiedenis van Israël. Israël was een type van Christus.

Wanneer Mattheüs vertelt dat Jezus als baby naar Egypte ging en er weer uit kwam, zegt hij dat hiermee in vervulling gaat wat door de profeet Hosea geschreven is:

Toen Israël een kind was, had Ik hem lief, en uit Egypte heb Ik Mijn zoon geroepen.

HOSEA 11:1

Maar Hosea 11:1 gaat niet over Jezus. Het gaat over Israël tijdens de uittocht. In Hosea 11:1 staat in feite:

Toen Israël jong was, hield Ik van hem en riep Ik Mijn zoon uit Egypte, waarmee bedoeld wordt dat Israël Gods zoon was, die uit Egypte werd geroepen. Mattheüs haalt dat vers aan met betrekking tot Jezus. Waarom? Omdat de apostelen Israël en zijn geschiedenis zagen als een type en een schaduw van Jezus de Messias. Hij is het antitype. Hij is de vervulling van het type Israël.

Aan het begin van Zijn bediening brengt Hij, net als Israël aan het begin van zijn loopbaan, tijd door in de woestijn, waar Hij op de proef wordt gesteld. Israël bracht daar veertig jaar door. Jezus kon daar niet zoveel tijd doorbrengen. Hij zou op

drieëndertigjarige leeftijd sterven. Hij kon daar geen veertig jaar doorbrengen, dus stond één dag voor één jaar. De Israëlieten brachten er tenslotte veertig jaar door omdat dat overeenkwam met de veertig dagen die de verspieters in het land hadden doorgebracht, waarna ze een slecht verslag uitbrachten. Voor elke dag liet God hen een jaar rondzwerven. In het geval van Jezus lijkt God dat om te keren, zodat Hij alles binnen één leven kon volbrengen. En zo werd Hij veertig dagen lang op de proef gesteld.

Hij maakt dezelfde soort ervaring door als Israël. Waarom? Omdat Hij de Koning van Israël is, Hij de Herder van Israël is en Hij een beroep op Israël zal doen om Hem te volgen. Hij werd gedoopt, hoewel dat voor Hem niet nodig was, omdat Hij wil dat degenen die Hem volgen zich laten dopen. Hij wordt in de woestijn op de proef gesteld, omdat Hij van Zijn discipelen zal verwachten dat ze op de proef worden gesteld en die beproevingen doorstaan.

De Goede Herder gaat voor Zijn schapen uit. Hij verwacht niet van de schapen dat ze dingen doen die Hij Zelf niet doet. En dus brengt Jezus, net als Israël, helemaal aan het begin deze tijd in de woestijn door. Maar er staat dat de engelen Hem dienden. Dit verwijst waarschijnlijk naar de tijd na de veertig dagen, hoewel dat er niet uitdrukkelijk staat. De formulering van vers 13 lijkt erop te wijzen dat de volle veertig dagen een tijd van beproeving waren, want er staat:

En Hij was daar in de woestijn veertig dagen en werd verzocht door de satan; en Hij was bij de wilde dieren, en de engelen dienden Hem.

MARKUS 1:13

Zoals dat geformuleerd is, klinkt het alsof Hij de volle veertig dagen op de proef werd gesteld.

In de andere evangeliën vinden we maar drie verzoeken, die elk op een afzonderlijk moment lijken te hebben plaatsgevonden. Maar de hele periode van vasten in de woestijn was een beproeving van Zijn uithoudingsvermogen en van Zijn

gehoorzaamheid aan de Vader. En Hij doorstond die beproeving. De engelen kwamen en dienden Hem. Hij is klaar om in het openbaar op te treden en te gaan doen wat Hij moet doen, namelijk prediken.

10

Jezus neemt de verkondiging van Johannes over

Maar in vers 14 wordt ons uitdrukkelijk verteld:

En nadat Johannes overgeleverd was, ging Jezus naar Galilea en predikte het Evangelie van het Koninkrijk van God,

MARKUS 1:14

Omdat we verderop in het verhaal hebben gelezen, weten we dat Johannes door Herodes gevangengezet werd omdat hij de levenswijze van Herodes veroordeelde. Dat wordt later achteraf verteld. Het verhaal zelf wordt pas later in Markus verteld, in hoofdstuk 6. Maar hier noemt hij de gevangenschap van Johannes alleen als tijdsaanduiding en niet omdat die gevangenschap hier van belang is, wat later wel het geval zal zijn.

Maar toen Johannes uitgeschakeld werd, kwam Jezus en vulde Hij dat gat op. Johannes had het Koninkrijk van God gepredikt, en toen werd hij door Herodes uit de openbaarheid verwijderd. Op dat moment trad Jezus als het ware in de openbaarheid om te zeggen: 'Herodes kan proberen de boodschap van het Koninkrijk het zwijgen op te leggen. Hij kan één boodschapper het zwijgen opleggen, maar de boodschap van het Koninkrijk zal elke afzonderlijke boodschapper overleven. Wanneer één boodschapper wordt uitgeschakeld, neemt een ander de fakkel over.' In dit geval een betere. Jezus is een betere boodschapper dan Johannes, en Johannes heeft dat zelf gezegd.

Maar Jezus komt nu en brengt in wezen dezelfde boodschap die Johannes predikte. Markus vat die voor ons samen. Hij zegt dat Jezus het Evangelie kwam prediken, of, zoals onze vertaling luidt:

het evangelie van het koninkrijk van God.

Sommige vertalingen zeggen alleen:

het evangelie van God.

Er zijn enkele handschriften, de Alexandrijnse tekst, waarin staat:

het evangelie van God, terwijl in de Textus Receptus staat:

het evangelie van het koninkrijk van God.

Het maakt niet uit wat er staat. Want zelfs als we in deze formulering de woorden ‘Koninkrijk van God’ weglaten, komen we ze in de volgende zin tegen, waar staat dat Jezus zei:

en Hij zei: De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie.

MARKUS 1:15

11

De tijd voor Gods Koninkrijk is vervuld

Hier staan twee aankondigingen en twee imperatieven. De samenvatting van de boodschap van het Evangelie bestaat uit de aankondiging van een feit en het bevel om een plicht te vervullen. Er is de indicatief en er is de imperatief. De indicatief, het feit dat wordt verkondigd, is allereerst dat de tijd vervuld is. Het tweede is dat het Koninkrijk van God nabij is. Die twee zeggen natuurlijk in wezen hetzelfde. Maar de eerste formulering vertelt ons dat de komst van het Koninkrijk van God op dat moment niet zomaar iets was wat God achteraf had bedacht. Het was de vervulling van een lang gekoesterde droom die God door de profeten van het Oude Testament had

gegeven en levend had gehouden. Ook maakte die formulering duidelijk dat er een bepaalde hoeveelheid tijd moest verstrijken voordat Jezus zou komen en het Koninkrijk zou brengen. Hij zegt dat die tijd nu verstreken is.

We vragen ons soms af waarom Jezus juist toen kwam en niet op een ander moment. Sommige mensen zijn kritisch omdat ze vinden dat Hij later kwam dan Hij had moeten komen. Anderen zijn kritisch omdat ze vinden dat Hij eerder kwam dan Hij had moeten komen. In de rockopera Jesus Christ Superstar bekritiseert Judas Iskariot Jezus in een van zijn monologen omdat Hij zo vroeg kwam, in een tijd waarin er geen massacommunicatie bestond. Hij dacht: 'Waarom bent U niet later gekomen, toen er massacommunicatie zou zijn en U Uw boodschap op grotere schaal had kunnen verspreiden?' Die kritiek is inhoudsloos, want hoewel Jezus kwam in een tijd waarin er geen massacommunicatie bestond, is de wereld toch vol van Zijn boodschap. Hij heeft iets goed gedaan.

Maar waarschijnlijker is de vraag: waarom wachtte Hij zo lang? Waarom gingen er na de zondeval vierduizend jaar voorbij voordat Jezus kwam en het Koninkrijk van God bracht? Ik weet het antwoord daarop niet, maar ik weet wel dat Galaten 4:4 zegt dat Jezus kwam

Maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet,

GALATEN 4:4

Er moesten bepaalde bedoelingen van God vervuld worden voordat het Koninkrijk zou komen. Die bedoelingen hadden waarschijnlijk te maken met de beproeving van het volk Israël en met het gereedmaken van een overblijfsel voor de komst van Christus.

Waarom daar zoveel eeuwen voor nodig waren, weet ik niet. Misschien duurde het zo lang omdat Israël perioden van vervolging en dergelijke moest doormaken, waardoor het naar het Koninkrijk ging verlangen, ernaar ging hongeren, zoals het anders niet zou hebben gedaan. Ik weet het niet. Maar we weten wel dat Jezus zei dat Zijn komst plaatsvond toen een bepaalde tijd vervuld was:

De tijd is aangebroken.

12

Daniëls tijdlijn voor het komende Koninkrijk

We weten wel dat Daniël had voorzien hoe veel tijd het zou zijn. In Daniël hoofdstuk 2 zei Daniël:

In de dagen van die koningen zal de God van de hemel echter een Koninkrijk doen opkomen dat voor eeuwig niet te gronde zal gaan en waarvan de heerschappij niet op een ander volk zal overgaan. Het zal al die andere koninkrijken verbrijzelen en tenietdoen, maar zelf zal het voor eeuwig standhouden.

DANIËL 2:44

In de context van Daniël 2:44 zijn dat de keizers van Rome, want hij spreekt over vier koninkrijken, waarvan het laatste het Romeinse Rijk is. Hij zegt:

In de tijd van deze koningen zal de God van de hemel een koninkrijk stichten dat eeuwig zal blijven bestaan.

Daniël voorspelde dus dat het Koninkrijk van God zou komen, en hij zei dat het zou komen in de tijd van het Romeinse Rijk, het vierde van de vier koninkrijken in de droom van Nebukadnezar. In dat opzicht was dit het juiste moment. Jezus kwam in de tijd van het Romeinse Rijk.

Maar Daniël is nog specifieker in een latere profetie, in Daniël hoofdstuk 9. We zullen daar nu niet uitvoerig op ingaan, want dat zou ons te lang ophouden bij het Evangelie van Markus. De profetie kwam er in wezen op neer dat er 483 jaar zouden verstrijken voordat de Messias zou komen. Die periode begon met het uitvaardigen van een bepaald decreet door een Perzische heerser, waardoor de Joden die in Babylon gevangen waren gehouden, naar Jeruzalem mochten terugkeren om hun hoofdstad te herbouwen en te herstellen. Dat is behoorlijk specifiek. Bijna een half millennium voordat Jezus daadwerkelijk kwam, wees God precies het jaar aan waarin Hij zou komen. Vanaf het begin van het decreet gerekend, 483 jaar later, kwam Jezus op dat moment.

Toen Jezus begon te prediken, was dat naar mijn overtuiging aan het einde van die 483 jaar. Daarom zei Hij:

en Hij zei: De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie.

MARKUS 1:15

Het Koninkrijk van God waarvan Daniël zei dat het zou komen, en waarover alle andere profeten spraken, komt eraan. Het Koninkrijk was niet een soort goddelijke ingeving achteraf, nadat het oude verbond niet goed was afgelopen, zodat Hij dacht: „Wat zal Ik nu doen? Ik zal Jezus sturen en een koninkrijk vestigen.” Door het hele Oude Testament heen voorzegde Hij zelfs de datum waarop het zou komen. Daarom was het voor Jezus heel gemakkelijk om te zeggen dat die tijd zijn loop had voltooid. We zijn aan het einde van die voorgeschreven periode gekomen. De tijd is vervuld en het Koninkrijk is nabij.

13

De boodschap en de opdracht van het Evangelie

Dit is een verkondiging van Gods Koninkrijk. Dat is de kern van Jezus' boodschap. Je zult merken dat dit in alle Evangeliën de kern van heel Zijn onderwijs is. Maar er is ook de gebiedende opdracht. Toen Petrus op de dag van Pinksteren zijn eerste preek hield, was die in wezen een bekendmaking. Hij deed geen altaaroproep. Hij vertelde de mensen niet wat ze moesten doen. Hij maakte alleen dit bekend:

Laat dan heel het huis van Israël zeker weten dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, Die u gekruisigd hebt.

HANDELINGEN 2:36

In wezen zei hij dat Jezus de Koning is. Jezus is de Christus, de Messias, de Koning.

Hij verkondigde dat, en de mensen kwamen naar Petrus toe en zeiden:

Wat moeten we doen?

Toen zei hij: „Willen jullie weten wat je moet doen? Je moet je bekeren, je laten dopen en de gave van de Heilige Geest ontvangen.” Ook Petrus deed, toen hij predikte, allereerst eenvoudigweg de bekendmaking van het Koninkrijk van God. Maar toen hem erom werd gevraagd, gaf hij ook de gebiedende opdracht: wat je moet doen.

Hier vertelt Jezus de mensen, nadat Hij heeft gezegd dat het Koninkrijk van God nabij is, wat ze daarmee moeten doen. Hij zei:

Kom tot inkeer en geloof het evangelie.

Letterlijk staat er in het onderliggende Grieks eigenlijk:

Geloof in het evangelie.

De HSV vertaalt dit als ‘geloof het Evangelie’. Dit is de enige plaats in de Bijbel waar die Griekse formulering wordt gebruikt:

en Hij zei: De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie.

MARKUS 1:15

Wat je ook gelooft, je gelooft in de boodschap. Het Evangelie betekent het goede nieuws, en Jezus heeft zojuist verkondigd wat het goede nieuws is: de tijd is vervuld en het Koninkrijk is nabij. Dat is het goede nieuws.

Nu moet je je bekeren en deze boodschap geloven. Geloof in de Koning. Geloof dat Hij de Koning is. Geloof dat Hij de Heere is. Dat is de boodschap. Hij is de Koning. Er is een koninkrijk. Je moet je dus afkeren van wat je deed, wat dat ook was. Dat moet je veranderen. Nu moet je de Koning erkennen en die boodschap geloven. Geloof dat Hij jouw Koning is.

14

Galilea ontvangt het voorzegde licht

Zo werd Jezus' bediening, aanvankelijk in Galilea, samengevat. Het Evangelie van Mattheüs geeft aan dat Jezus in Galilea begon omdat in Jesaja hoofdstuk 9 was voorzien dat Hij dat zou doen. Daar staat:

Galilea der heidenen

JESAJA 9:1

Dat was in de gebieden van Zebulon en Naftali. Er stond:

Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien. Zij die wonen in het land van de schaduw van de dood, over hen zal een licht schijnen.

JESAJA 9:2

Dit zijn de openingsverzen van Jesaja 9.

Mattheüs haalt ze op dit punt in het verhaal aan om ons te vertellen dat Jezus' bediening in Galilea een vervulling was van wat Jesaja zevenhonderd jaar eerder had voorzien: dat er voor deze mensen in Galilea een licht zou schijnen. Jezus, Die nu het Koninkrijk verkondigt, is dat licht, de vervulling van wat Jesaja had voorzien.

Vers 16:

En toen Hij bij de zee van Galilea wandelde, zag Hij Simon en Andreas, zijn broer, het net in de zee werpen, want zij waren vissers. En Jezus zei tegen hen: Kom achter Mij aan, en Ik zal maken dat u vissers van mensen wordt. En zij lieten meteen hun netten achter en volgden Hem. En toen Hij vandaar wat verdergegaan was, zag Hij Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en Johannes, zijn broer, die in het schip de netten aan het herstellen waren. En meteen riep Hij hen, en zij lieten hun vader Zebedeüs in het schip achter met de loonarbeiders en gingen weg, Hem achterna.

MARKUS 1:16-20

Daar staat nog een keer ‘meteen’.

15

De wonderbare visvangst en Petrus' reactie

Het verhaal over de roeping van deze vier vissers staat natuurlijk ook in Mattheüs en Lukas. Mattheüs vat het iets meer samen. Hij vermeldt niet dat Hij Andreas en Petrus riep, daarna een klein stukje langs de oever liep en Jakobus en Johannes vond. Mattheüs vertelt ons alleen dat Hij hen alle vier riep, maar geeft ons niet het detail dat hier wordt gegeven. Van de mensen achter de synoptische Evangeliën was alleen Petrus een van deze vier vissers. Zijn gedachtegoed ligt ten grondslag aan het Evangelie van Markus. Mattheüs en Lukas behoorden niet tot de vier vissers. Petrus wel, en Markus schreef op wat Petrus had verkondigd. Dat weten we omdat hij het Evangelie schreef zoals hij het van Petrus had gehoord. Er staan hier details die niet in de andere Evangeliën staan, maar sommige details die wel in Lukas staan, zijn hier weggelaten.

Lukas vertelt het bijvoorbeeld zo. Jezus predikte aan de oever en de menigten drongen om Hem heen. Petrus en deze discipelen waren na een dag werken op de oever hun netten aan het herstellen, en hun boten lagen daar. Jezus huurde de boot. Eigenlijk huurde Hij die niet; Hij nam hem gewoon in gebruik. Dus Petrus roeide een eindje het water op, en Jezus stond in de boot te prediken, terwijl Petrus daar in de boot zat te luisteren.

Toen de prediking voorbij was en de mensen naar huis waren gestuurd, wendde Jezus Zich tot Petrus en zei:

Toen Hij ophield met spreken, zei Hij tegen Simon: Vaar naar het diepe gedeelte en werp uw netten uit om te vangen.

LUKAS 5:4

Petrus dacht waarschijnlijk: Jezus probeert me vast te vergoeden voor het gebruik van mijn tijd en mijn boot, en daarom stelt Hij voor dat ik wat vis mee naar huis neem. Maar Petrus had al de hele nacht gevist en er was geen enkele vis gevangen, zelfs niet één. Petrus zei:

Maar Simon antwoordde en zei tegen Hem: Meester, wij hebben heel de nacht gewerkt en niets gevangen, maar op Uw woord zal ik het net uitwerpen.

LUKAS 5:5

Dat was misschien op meer dan één niveau een klacht. Het ene was: We zijn moe. We hebben de hele nacht gevist en nu hebben we de hele dag naar een preek moeten zitten luisteren. We zijn eraan toe om naar huis te gaan. Als we geluk hebben, vangen we vannacht wel wat vis. We hebben de hele nacht gevist. Het andere was: We hebben niets gevangen, dus het is niet echt een goede plek. Dit is niet de plek waar we zouden moeten vissen. En trouwens, overdag kun je sowieso minder goed vissen dan 's nachts.

Petrus denkt min of meer dat Jezus een voorstel doet dat niet erg goed geïnformeerd is. Per slot van rekening: Jezus, U bent de timmerman; wij zijn hier de vissers. Wij nemen de beslissingen over het vissen; U neemt de beslissingen over waar de spijkers

moeten worden ingeslagen. Petrus zei het niet op die manier, maar hij leek enigszins geërgerd. Hij zei:

Heer, we hebben de hele nacht gevist en niets gevangen.

Maar toen stemde hij min of meer toe:

Maar omdat U het zegt, zullen we de netten uitgooien.

Dus dat deed hij, en natuurlijk kwam er een grote vangst aan vis binnen. Maar wat veelbetekenend is, is dat Petrus, toen hij die grote vangst aan vis zag, plotseling overtuigd werd van zijn zonde en zei:

Toen Simon Petrus dat zag, viel hij neer voor de knieën van Jezus en zei: Heere, ga weg van mij, want ik ben een zondig mens.

LUKAS 5:8

16

Petrus beseft zijn zonde tegenover Jezus

Sommige mensen denken dat Petrus belijdt dat hij een buitengewoon zondig mens is, en misschien was hij dat, maar ik denk van niet. Ik denk dat Petrus en alle mensen die Jezus als Zijn discipelen riep, behoorden tot het gelovige Joodse overblijfsel. Ik denk dat ze volgelingen van Johannes de Doper waren geweest en dat ze trouwe Joden waren. Ik denk niet dat Petrus buitengewoon zondig was, maar hij werd waarschijnlijk overtuigd van zijn ongeduld met Jezus enkele ogenblikken daarvoor, of van zijn gebrek aan vertrouwen.

Ik weet niet of jij dat ooit hebt meegemaakt. Ik in elk geval wel. Ik stond dan voor een of andere beproeving van mijn geloof en ik doorstond die beproeving niet. Misschien ging het erom dat er op het allerlaatste moment in een financiële behoefte moest worden voorzien. Er moet geld binnenkomen en het is de bedoeling dat ik gewoon op God vertrouw, maar ik vertrouw er niet op dat God daarin zal voorzien. Ik klaag en maak me zorgen. Misschien probeer ik zelfs dingen zo te manipuleren dat er geld binnenkomt. Dan komt het geld plotseling ergens vandaan waar het hoe dan ook

vandaan zou zijn gekomen, en precies op tijd. Ik zie dat het Gods voorziening is, en op dat moment voel ik me heel zondig, omdat ik vanaf het begin op God had moeten vertrouwen. Alleen al het gebrek aan geloof zelf overtuigt me van zonde.

Ik denk dat Petrus, omdat hij Jezus even daarvoor als het ware terecht had gewezen, zoiets zei:

‘Jezus, luister, dit is geen goed idee. We gaan nu echt geen vis vangen, maar om U een plezier te doen, gooien we het net wel uit.’

Dat is in wezen wat Petrus’ woorden volgens de spreker bedoeld lijken te hebben; het is een interpretatieve parafrase, geen letterlijk citaat uit Lukas 5:5. Toen besepte hij dat dit een wonder was, en hij besepte hoezeer hij buiten zijn boekje was gegaan. Ik denk dat dit hem ertoe bracht te zeggen:

Ga bij me weg. Ik ben een zondig mens.

Maar Jezus zei toen:

en evenzo ook Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, die metgezellen van Simon waren. En Jezus zei tegen Simon: Wees niet bevreesd, van nu aan zult u mensen vangen.

LUKAS 5:10

17

De roeping als ooggetuigenverslag

Wat we hier hebben, bevat meer details dan Mattheüs geeft, maar minder dan Lukas geeft. Er wordt niet gesproken over Jezus Die predikte en de boot gebruikte, en daarna over die hele zaak van die visvangst. Er staat alleen dat Jezus aan de oever van het meer deze mannen roept.

Interessant genoeg staat er als detail dat de eerste twee vissers hun netten in het meer aan het uitwerpen zijn. De tweede twee bij wie ze vervolgens komen, Jakobus en Johannes, zijn al klaar met het vissen van die dag en zijn in hun boten hun netten aan

het herstellen. Deze details, samen met het feit dat Jakobus en Johannes, toen ze Jezus volgden, hun vader met de knechten in de boot achterlieten, worden in de andere evangeliën niet vermeld. Ze hebben iets van het geluid van een ooggetuigenverslag, van iemand die het zich herinnerde. Hij kan zich herinneren dat ze de boot verlieten en hun vader en de knechten in de boot achterlieten. En hij herinnert zich dat Petrus en Andreas hun netten aan het uitwerpen waren toen Jezus hen riep, terwijl de andere twee hun netten aan het herstellen waren. Deze details zijn als de details van een ooggetuige.

Nu zou je kunnen zeggen: „Hoe breng je die verschillende verhalen met elkaar in overeenstemming? Ze lijken van elkaar te verschillen.” Ik geloof dat ze met elkaar in overeenstemming gebracht kunnen worden. Ik geloof dat je zult zien dat Mattheüs het verhaal samendrukt, en dat Lukas nadruk legt op een bepaalde reeks details die Markus weglaat, enzovoort. Maar het punt hier is dat deze mannen op dit moment alles achterlaten en discipelen worden.

18

Alles achterlaten om Jezus te volgen

Maar dat moeten we even onderzoeken, want Jezus heeft bij een andere gelegenheid gezegd:

Zo kan dan ieder van u die niet alles wat hij heeft, achterlaat, geen discipel van Mij zijn.

LUKAS 14:33

Hij zei dat in Lukas 14:33.

Dat zou naar ik aanneem zowel op ons als op ieder ander van toepassing zijn. Ik weet niet waarom andere mensen in andere tijden alles wat ze hadden zouden moeten verzaken om een discipel te zijn, terwijl wij dat niet zouden hoeven. Ik denk niet dat discipelschap nu iets anders is dan toen. Het discipel-zijn vereist kennelijk dat iemand alles verzaakt om een discipel te zijn.

Wat betekent dat? Sommige mensen denken dat het betekent dat je eigenlijk niets mag hebben. Je zou alles wat je hebt moeten verkopen, het aan de armen geven en een armoedzaaier voor Jezus zijn. Er zijn zeker mensen die God er ongetwijfeld toe roept precies dat te doen, maar niet iedereen.

Als je wilt begrijpen wat het betekent om alles achter te laten, merk dan op dat dit is wat de discipelen hier deden. Ze lieten alles achter. Maar verkochten ze hun boten? Nee, die waren nog steeds van hen. Hoe weet ik dat? Omdat ze die de volgende drieënhalve jaar gebruikten om Jezus en zichzelf heen en weer over het meer te vervoeren. Zelfs nadat Jezus uit de dood was opgestaan, haalden ze in Johannes 21 de boot en de netten weer van stal en gingen ze opnieuw vissen. Die dingen waren nog steeds van hen.

Petrus bezat nog steeds een huis. Hoewel hij alles had verzaakt, bezat hij een huis, want kort daarna zien we dat de discipelen en Jezus in het huis van Petrus verblijven. In feite lijkt het huis van Petrus het centrum in Kapernaüm te worden van waaruit Jezus Zijn bediening verrichtte en waar Hij thuiskwam. Het was Zijn uitvalsbasis.

Nu hebben we het over een man, Petrus, die visser was. Hij bezat een boot, netten en een huis, en hij had een gezin. Er wordt ons verteld dat hij alles achterliet, en toch heeft hij die dingen gedurende de rest van het verhaal nog steeds. Dus wat betekent het om alles te verzaken? Petrus is beslist iemand die het op de juiste manier deed.

Denk eraan dat tegen de rijke jongeman werd gezegd dat hij moest verkopen wat hij had en het aan de armen moest geven, en dat hij het niet deed. Petrus zei tegen Jezus:

Toen antwoordde Petrus en zei tegen Hem: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd; wat zal dan ons deel zijn?

MATTHEÛS 19:27

Met andere woorden: „Wij hebben het juiste gedaan.” Jezus zei niet dat ze dat niet hadden gedaan. Hij zei:

En Jezus antwoordde: Voorwaar, Ik zeg u: er is niemand die huis of broers of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of akkers verlaten heeft omwille van Mij en om het Evangelie, of hij ontvangt honderdvoudig, nu in deze tijd, huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers, met vervolgingen, en in de wereld die komt, het eeuwige leven.

MARKUS 10:29-30

19

Bezittingen als eigendom van Christus beheren

Maar het punt is dat Petrus ongetwijfeld een goed voorbeeld is van wat het betekent om een discipel te zijn. Hij is een goed voorbeeld van wat het betekent om te verzaken wat je hebt. Toch verkocht hij niet alles wat hij had. Hij deed het zelfs niet van de hand. Voor zover wij weten, heeft hij nergens afstand van gedaan. We weten niet dat hij ook maar iets heeft afgestaan.

Hij had waarschijnlijk niet veel meer dan de dingen die ik zojuist opsomde: zijn huis, zijn boot en zijn net. Hij was een eenvoudige man. Hij bezat niet veel goederen. Hij had geen stereo-installaties en dergelijke dingen om over na te denken. Alles wat hij had, zo te zien behield hij. Toch staat er dat zij alles verzaakten.

Wat betekent het dan om alles te verzaken? Je kunt dat ook in het geval van Petrus zien. Want hoewel hij zijn boot en zijn huis nog steeds had, werden die Jezus' boot en huis. Het is niet zozeer dat hij het eigendomsbewijs aan Jezus overdroeg, maar het was eenvoudigweg vanzelfsprekend. Nu hij een discipel van Jezus was, behoorde alles wat hij had aan Jezus toe. Alles wat hij had, stond Jezus ter beschikking.

Hij was nu een rentmeester die maar één verplichting had: ervoor zorgen dat Jezus alles kreeg wat Hij van zijn leven en zijn bezittingen wilde. Alles wat je hebt prijsgeven, lijkt dus eenvoudig te betekenen dat je het eigendom overdraagt. Je draagt het eigendomsrecht van wat je hebt over aan Christus. Misschien doe je er wel afstand van en misschien niet, maar in je hart doe je er wel afstand van. Je beschouwt het niet langer als jouw eigendom. Dat is wat het betekent om het prijs te geven. Het is een zaak van het hart. Het hoeft niet noodzakelijk tot een daadwerkelijke daad te leiden.

Maar als het een zaak van het hart is, en er komt een moment waarop Christus zou zeggen: 'Goed, doe dat weg. Verkoop dat. Geef het aan de armen,' of wat dan ook, dan heb je dat in je hart al gedaan. Daardoor is het gemakkelijk om het tweede deel te doen. Als het moeilijk is om het tweede deel te doen, heb je het eerste deel waarschijnlijk niet gedaan.

Maar wanneer je in je hart alles prijsgeeft voor Christus, heb je sowieso nooit het gevoel dat het jouw eigendom is. Dus als het moment komt dat je er fysiek afstand van moet doen, verlies je niets. Het was sowieso niet van jou. Je deed niet eens alsof het van jou was. Je bent eenvoudig de uitdeler, de verstrekker en de beheerder van de dingen die nu van Hem zijn. Dat is wat er in je hart heeft plaatsgevonden. De manier waarop je met je bezittingen en dergelijke omgaat, is natuurlijk het rentmeesterschap over die dingen die nu van Hem zijn en niet van jou.

20

Gewone vissers worden geestelijke leiders

Ik wil erop wijzen dat deze mannen, toen Jezus hen riep, in geen enkel opzicht godsdienstige leiders waren. Petrus en Andreas, Jakobus en Johannes: deze mannen werden de voornaamste apostelen, niet alleen van een kleine plaatselijke gemeente in Jeruzalem, maar uiteindelijk van de hele wereldwijde kerk. Tot op de dag van vandaag zien we de apostelen nog steeds, zoals het hoort, als de grondleggers en leiders van de wereldwijde kerk. Wat zij schreven, geldt als het canonieke recht van de kerk. Dat wil zeggen dat hun gezag nog steeds onbetwist is.

Toch waren zij geen opgeleide theologen. Ze waren zelfs geen onopgeleide theologen. Ze waren geen godsdienstige leiders van welke aard ook. Het waren vissers. Het waren eenvoudige mensen uit het gewone volk. Ze konden waarschijnlijk nauwelijks lezen en schrijven. Dat staat in Handelingen hoofdstuk 4, waar Petrus en Johannes, twee van deze mannen, voor het Sanhedrin stonden met de man die van zijn kreupelheid was genezen. Er staat dat het Sanhedrin naar hen keek en zag dat zij ongeletterde mannen waren. Het waren mannen zonder geleerdheid of opleiding. Maar er staat dat zij zagen dat deze mannen met Jezus waren geweest, en dat was wat hen bekwaam maakte: met Jezus zijn.

Deze mannen zouden bekwaam worden om geestelijke leiders te zijn, niet door enige opleiding die zij hadden genoten, maar door met Jezus te zijn. Daartoe riep Hij hen: om bij Hem te zijn.

Ze hadden Hem al eerder ontmoet. We hoeven daar niet naartoe te gaan, maar in Johannes hoofdstuk 1, in het laatste deel van dat hoofdstuk, lezen we dat twee mannen, discipelen van Johannes de Doper, Johannes hoorden toen hij zei:

De volgende dag zag Johannes Jezus naar zich toe komen en hij zei: Zie het Lam van God, Dat de zonde van de wereld wegneemt!

JOHANNES 1:29

Er staat dat twee van die discipelen Johannes verlieten en Jezus volgden. Vervolgens wordt ons verteld dat een van hen Andreas was. Er staat dat hij zijn broer Simon, die Petrus was, ging zoeken en hem bij Jezus bracht. Andreas en Petrus hadden Jezus dus bij deze eerdere gelegenheid ontmoet.

De andere discipel van Johannes wordt in Johannes hoofdstuk 1 niet bij name genoemd, en daarom was het waarschijnlijk Johannes zelf. Johannes heeft de gewoonte zichzelf in zijn Evangelie niet bij name te noemen. Daarom zegt hij dat er twee discipelen waren die Jezus volgden. Een van hen was Andreas, maar hij vertelt ons niet wie de andere was. Aangezien Andreas en Petrus en Jakobus en Johannes allemaal compagnons waren in de visserij en in dezelfde stad woonden, is de kans groot dat de niet bij name genoemde discipel Johannes was. Dat betekent dat naar alle

waarschijnlijkheid drie van deze vier mannen Jezus bij deze eerdere gelegenheid hadden ontmoet. Volgens de meeste geleerden kan dat vele maanden eerder zijn geweest, misschien wel een jaar. Het was in een ander deel van het land.

21

Jezus maakt vissers tot vissers van mensen

Hier ontmoet Jezus hen bij het Meer van Galilea. Deze mensen kennen Hem al. Ze hadden eerder een dag met Hem doorgebracht, maar ze waren Hem nooit gevolgd. Op dit moment zegt Hij:

En Hij zei tegen hen: Kom achter Mij aan, en Ik zal u vissers van mensen maken.

MATTHEÛS 4:19

Waren ze daarvoor ongehoorzaam? Nee. Niet alle mensen die in Jezus geloofden, werden geroepen om Hem fysiek overal te volgen. Maria en Martha en Lazarus waren goede vrienden van Jezus en waren Hem trouw, maar ze volgden Hem niet overal. Ze hadden een huis in Bethanië en ontvingen Hem daar. Er waren ongetwijfeld veel mensen die in Jezus geloofden, maar die niet de mogelijkheid hadden en ook niet geroepen waren om Hem overal te volgen. Zij waren niet geroepen om de leiders van de toekomstige kerk te zijn, zoals deze mannen.

Deze mannen moesten achterlaten waar ze mee bezig waren, van beroep veranderen en lange tijd voortdurend bij Jezus zijn, zodat Hij hen kon voorbereiden en trainen voor wat ze uiteindelijk zouden gaan doen. Maar als Hij hun dat op dat moment had verteld, zou dat hen enorm hebben afgeschrikt. Stel dat Hij tegen Petrus, een visser die nauwelijks kon lezen en schrijven, had gezegd: 'Volg Mij, en Ik ga je tot een leider maken van een van de grootste godsdiensten ter wereld. Ik zal je de eerste paus maken. Je zult de geestelijke gids zijn van miljoenen en miljarden mensen.'

Petrus zou hebben gezegd: 'U hebt hier beslist de verkeerde man voor U. Ik ben niet eens zo godsdienstig. Ik kan niet eens lezen, en het enige wat ik kan is vissen vangen.'

Jezus wist dat allemaal, dus wat zei Hij?

‘Ik zal van jullie vissers van mensen maken.’

Dat klonk voor een visser niet zo intimiderend. ‘Vissen, daar weet ik iets van.’ Hij zei niet: ‘Ik zal een leider in de gemeente van je maken.’ Hij zei:

Ik zal van jullie vissers van mensen maken.

Daarmee legt Hij een verband tussen wat Petrus al is, wat Petrus al motiveert en het beroep dat hij al had gekozen. Misschien geeft het zelfs aan dat God wist dat Hij hem zou roepen om een visser te zijn. Daarom heeft Hij zijn eerdere leven misschien zo geleid dat hij in de visserij terechtkwam en daarin enige vaardigheid en kennis opdeed. Toen Jezus hem riep om evangelist te worden, zei Hij: ‘Je gaat nu mensen vangen, een visser van mensen worden.’

Misschien dacht Petrus: ‘Dat specifieke werk heb ik nog nooit gedaan, maar vissen is iets wat mij niet intimideert. Vissen naar mensen, daarvoor moet ik misschien een paar nieuwe vaardigheden leren, maar het ligt min of meer in mijn straatje.’

22

Wereldlijk werk als voorbereiding op bediening

Ik herinner me dat er eind jaren zeventig, toen ik in Santa Cruz woonde, drie mannen waren die in die tijd leidinggaven binnen de Jezusbeweging in Santa Cruz: ikzelf, Danny Lehman en nog een man die Dale Jensen heette. We besloten onze krachten te bundelen. We hadden alle drie de leiding over christelijke bedieningshuizen in verschillende delen van de stad. We waren allemaal vrienden, maar die bedieningshuizen stonden los van elkaar. Het waren onafhankelijke huizen van waaruit evangelisatiewerk werd gedaan. Ik leidde er één, Danny leidde er één en Dale leidde er één. We besloten dat we onze bedieningen misschien moesten samenvoegen. Daarom kwamen we regelmatig bij elkaar om te bidden over de vraag of we een bediening moesten beginnen waarin wij drieën samen leidinggaven aan één werk, in plaats van aan drie verschillende werken.

Uiteindelijk zijn we niet op die manier gaan samenwerken. Danny en ik bleven nauw met elkaar verbonden. Dale verhuisde naar een andere plaats, enzovoort. Het is niet echt gebeurd. We baden ervoor, maar God heeft het niet gedaan. Toen we het overwogen, keken we wel naar de bedieningen die ieder van ons had en naar de manier waarop die elkaar aanvulden.

Het was interessant, want ik was in die tijd niet voltijds in de bediening. Ik moest nog steeds werken om in mijn levensonderhoud te voorzien, en ik waste ramen. Tijdens de eerste jaren waarin ik in de bediening werkte, verdiende ik mijn brood met het wassen van ramen. Voordat Danny Lehman voltijds bij Jeugd met een Opdracht ging werken, was hij een opgeleide betonwerker. Hij legde daadwerkelijk betonplaten, trottoirs en dat soort dingen aan. Dale was automonteur.

Als je keek naar de bedieningen die ieder van ons had, was het interessant dat Danny een evangelist was. Ik was in die tijd een leraar en gaf waarschijnlijk meer onderwijs over begrippen, terwijl Dale meer onderwijs gaf over praktische zaken. We dachten dat onze bedieningen goed samengevoegd zouden kunnen worden.

Maar ik vond het interessant dat Danny in zijn beroep funderingen legde. Hij was betonwerker, iemand die funderingen legde, en zijn bediening was evangelisatie: hij legde eenvoudigweg het fundament van Christus in het leven van mensen. Hij deed daarna niet echt veel aan discipelschap, maar hij won mensen voor Christus. Daartoe was hij geroepen.

Ik was glazenwasser. Ik help mensen graag om beter te zien, en dat had veel te maken met wat mij motiveerde in mijn onderwijs. Dale hield ervan dingen te repareren en ervoor te zorgen dat ze goed werkten. Hij was automonteur, en zo was zijn onderwijs ook. Wij vonden het interessant hoe God dat zo had uitgewerkt: wij beoefenden allemaal een bepaald vak dat overeenkwam met het soort geestelijk werk dat we later deden.

Ik moest denken aan deze gebeurtenis, waarbij Jezus een visser riep en zei:

Ik zal van jullie vissers van mensen maken.

23

God vormt leiders door hun eerdere beroep

Het lijkt erop dat God in ons natuurlijke leven, voordat Hij ons tot de bediening roept, dingen doet die misschien als voorbereiding dienen. Misschien komen ze er op de een of andere manier mee overeen. Misschien zijn ze te vergelijken met wat God ons in geestelijk opzicht werkelijk zal laten doen. Dat gold hier zeker voor Petrus en de andere vissers.

Bij Mattheüs de tollenaar weet ik het niet zeker. Ik weet niet hoe dat hem voorbereid kan hebben, dus misschien gaat het niet in elk geval op. Soms wordt iemand misschien geroepen tot een bediening die totaal anders is dan het werk dat hij daarvoor deed.

Maar Mozes, die geroepen werd om Israël te leiden, hoedde veertig jaar lang schapen. Hij leidde schapen door de woestijn, zelfs door dezelfde woestijn waarin hij Israël later veertig jaar lang zou leiden. Hij bracht veertig jaar door met het leiden van echte schapen in die woestijn, en daarna leidde hij Israël veertig jaar lang als schapen door diezelfde woestijn. Dat lijkt een voorbereiding te zijn geweest.

David natuurlijk, de eerste werkelijk godvrezende koning die God aan Israël gaf, was daarvoor ook herder. Overal in de Schrift wordt het hoeden van schapen behandeld als het wereldlijke beroep dat op geestelijk leiderschap lijkt. God bereidt mensen dus soms voor op een geestelijke bediening door hen een bepaalde wereldlijke bezigheid te laten verrichten. Waarschijnlijk kunnen bepaalde inzichten worden overgedragen, zodat ze, wanneer ze de bediening ingaan, kunnen zeggen: ‘Toen ik schapen leidde, moest ik dit doen.’

Er was een man die *De blik van een herder op Psalm 23* schreef, Philip Keller. Ik heb dat boek niet gelezen, maar iedereen heeft het erover hoe ingenieus het is. Hij was werkelijk iemand die schapen verzorgde en later voorganger werd. Hij schreef een boek waarin hij alle manieren liet zien waarop het werk van een herder overeenkwam met het verzorgen van Gods volk. Het was geen oppervlakkig boek. Het is een klassieker, en iedereen die het gelezen had, zei: ‘Het is echt diepgaand en bijzonder inzichtelijk.’ Dat zal ongetwijfeld zo zijn. De man bracht tijd door met het verzorgen van schapen. Daarna verzorgde hij Gods schapen, en hij zag de parallellen.

Petrus zag later waarschijnlijk overeenkomsten tussen de manier waarop hij vissen ving en de manier waarop hij later zou evangeliseren en mensen zou vangen. Maar net als vissen moeten mensen, wanneer ze eenmaal gevangen zijn, worden schoongemaakt. Ze moeten tot discipelen worden gevormd. Bij deze gelegenheid ving Jezus deze vier vissen. Daarmee begon een driejarig proces waarin Hij de vissen schoonmaakte, waarin Hij Petrus en de andere mannen schoonmaakte, zodat ze geschikt zouden zijn voor de verbazingwekkende en belangrijke leiderschapsrol die ze later in de gemeente zouden vervullen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Markus 1:10
- Markus 1:12-15
- Markus 1:11
- Psalmen 144:2
- Job 1:21
- Mattheüs 6:13
- Lukas 11:2-4
- Johannes 6:27
- Mattheüs 10:34
- Johannes 16:33
- Lukas 17:1
- 1 Korinthe 10:13
- Hosea 11:1
- Markus 1:13
- Markus 1:14
- Markus 1:15
- Galaten 4:4
- Daniël 2:44
- Handelingen 2:36
- Jesaja 9:1

- Jesaja 9:2
- Markus 1:16-20
- Lukas 5:4
- Lukas 5:5
- Lukas 5:8
- Lukas 5:10
- Lukas 14:33
- Mattheüs 19:27
- Markus 10:29-30
- Johannes 1:29
- Mattheüs 4:19

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.